

Промисловість у березні 2018 року

У березні 2018р. зростання промисловості становило 1% (р/р), скориговане на ефект календарних днів – 1,6% (р/р), у т. ч. у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря – 21,9% (р/р) та добувній промисловості – 3,2% (р/р).

У березні, на противагу лютого, зростання промисловості формувалося за рахунок виробництва електроенергії та добувної промисловості. Основними чинниками були: ефект низької порівняльної бази березня минулого року, коли було прийнято рішення про тимчасову «транспортну блокаду», а також збільшення попиту на електроенергію та, відповідно, енергетичне вугілля в умовах низького температурного режиму.

В той час як у переробній промисловості після 10 місяців високих темпів зростання виробництва у березні (р/р) спостерігалось скорочення (на 4,6%). Найбільший негативний внесок мало виробництво харчових продуктів (соняшникова олія) та тютюнових виробів. Хоча окремі виробники продовжували розширювати діяльність під впливом нарощування та модернізації виробничих потужностей (хімічне виробництво, виробництво вагонів, чавуну, напівфабрикатів, труб та молочних продуктів й кондитерських виробів).

В цілому зростання промислового виробництва у січні-березні 2018р. становило 2,4% (п/п) (проти 2,8% у січні-лютому 2018р.), у т. ч. у добувній промисловості – 2,3% (1% відповідно), переробній промисловості – 2,5% (6,5% відповідно) та постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря – 2,1% («мінус» 6,1% відповідно).

У I півр. 2018р. очікується незначне покращення динаміки промислового виробництва - зростання на рівні 3 [±1]% за рахунок підвищення виробничої активності більшості підвидів переробної промисловості. Найбільший позитивний вплив на зростання індексу промислової продукції буде мати інвестиційний попит, далі за ступенем впливу зовнішній та споживчий.

«у березні 2018р. (р/р) обсяг промислового виробництва зріс на 1%»

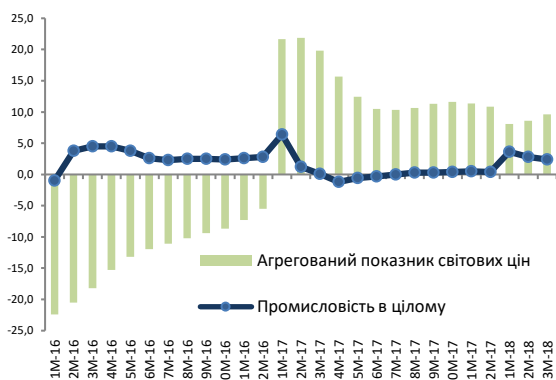
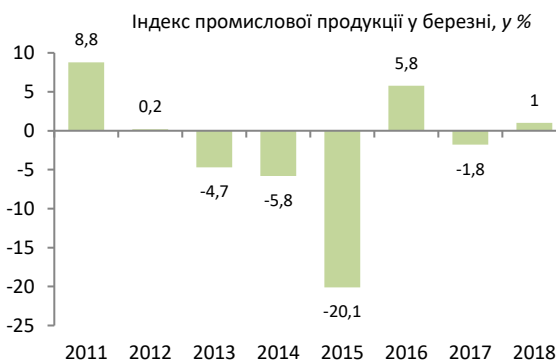

Рис. 1. Промисловість України та АПСЦ, %, п/п

Джерело. ДСС, розрахунки МЕРТ, Worldbank

Примітка. Агрегований показник світових цін (АПСЦ) – показник, який враховує динаміку світових цін на соняшкову олію, кукурудзу, пшеницю, сечовину, залізну руду та чорні метали.

Табл. 1. Основні види промисловості, %

	Січень 2018р.	внески	Лютий 2018р.	внески	Березень 2018р.	внески	Частка у пром., 2017р.
Промисловість, в цілому	3,6	X	1,9	X	1,0	X	100
Добувна пром-ть	-0,2	-0,5	2,3	0,5	3,3	0,6	14,6
Переробна пром-ть	9,7	5,4	3,4	2,0	-4,6	-2,6	65,0
Постачання електроенергії, газу, пари	-8,1	-1,3	-3,8	-0,6	22,8	3,0	19,4
Харчова	2,9	0,2	-4,6	-0,8	-8,0	-1,4	21,0
Текстильна	-0,8	0,0	-1,4	0,0	-3,1	-0,1	1,0
Деревообробна, целюлозна, поліграфічна	14,7	0,4	4,2	0,1	4,2	0,1	3,3
Кокс, нафтопереробка	-5,7	-0,2	6,3	0,1	15,4	0,4	3,8
Хімічна	1,6р.	1,1	43,1.	0,9	39,4	0,8	2,7
Фармацевтика	8,9	0,1	1,9	0,0	-3,1	-0,1	1,3
Будматеріали	2,5	0,0	-0,8	-0,1	-14,7	-0,7	5,1
Металургія	7,9	0,7	4,6	0,4	-3,7	-0,5	18,2
Машинобудування	22,1	2,9	5,9	0,8	-2,8	-0,5	7,0

Джерело. ДСС, розрахунки Мінекономрозвитку

Серед видів промислової діяльності позитивні результати спостерігалися:

у хімічному виробництві – зростання на 39,4% («мінус» 6,1% у березні 2017р.), яке підтримувалося високими темпами нарощування виробництва ТОВ «Карпатнафтохім» (високий рівень замовлень в пільгових умовах закупівлі сировини), внутрішнім попитом з боку суміжних видів діяльності та домогосподарств (зокрема, простежується ріст виробництва

«у березні 2018р. найбільші позитивні внески у формування динаміки промисловості мали постачання електроенергії та хімічне виробництво, водночас, найбільший негативний – виробництво харчових продуктів»

миючих засобів), а також зовнішнім попитом (за оперативними даними ДФС у січні-березні 2018р. (п/п) експорт гр. 28-40 «Продукція хімічної промисловості» зріс на 30%).

Довідково. Високі темпи зростання виробництва ТОВ «Карпатнафтохім», який з червня 2017р., після 5 років простою відновив роботу, забезпечені встановленням щорічних квот на безакцизне ввезення і закупівлю сировини (постанова КМУ №299 від 26.04.2017р.). Основним видом продукції є поліхлорвінілова смола, поліетилен та каустична сода, ринками збуту яких є як Україна, так і Туреччина, Індія, а також країни Східної Європи. Станом на кінець лютого 2018р. рівень завантаження виробничих потужностей ТОВ «Карпатнафтохім» становив 80%, з виконанням планових показників на 100%.

Джерело. www.knh.com.ua

У березні 2018р. (р/р) у підвидах **хімічного виробництва** зростання спостерігалось у виробництві основної хімічної продукції, добрив і азотних сполук, пластмас і синтетичного каучуку в первинних формах – у 2,03р. (частка у структурі реалізації хімічної промисловості за 3 міс. 2018р. 76,1%, частка експорту 39,1%), мила та мийних засобів, засобів для чищення та полірування, парфумних і косметичних засобів – на 1,5% (9,9% та 15,5% відповідно). В той час як у виробництві фарб, лаків і подібної продукції, друкарської фарби та мастик – падіння на 20,6% (5,2% та 3,8% відповідно).

у виробництві коксу та продуктів нафтоперероблення – зростання на 15,4% («мінус» 26,3% у березні 2017р.) за рахунок значного збільшення виробництва коксу та коксопродуктів (на 20,3% внаслідок ефекту низької порівняльної бази березня 2017р.) для задоволення потреб вітчизняних металургійних підприємств у складних виробничих умовах, що було зумовлено проблемами з постачання вугілля для коксування на коксохімічні підприємства через логістичні проблеми, у т. ч. транспортні обмеження у Донецькій та Луганській обл. (за даними ДССУ за 3 міс. 2018р. імпорт гр. 2704 «кокс та напівкокс» зріс у 1,9р.);

Довідково. За даними «Укрметалургпром» за 3 міс. 2018р. частка імпортного коксівного вугілля, яке було поставлено на вітчизняні коксові підприємства, становила 78,5%.

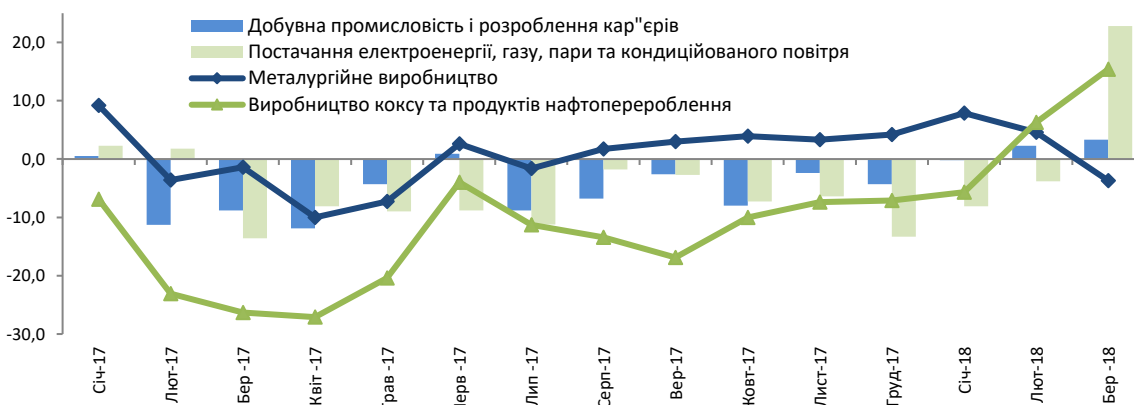
Починаючи з березня 2017р. статистичні дані по коксових підприємствах на неконтрольованій території, зокрема, ПрАТ «Єнакіївський коксохімпром» та ПрАТ «Донецьккокс» є відсутніми у вітчизняній статистиці через втрату контролю над ними з боку групи «Метінвест».

Джерело. «Метінвест»

у постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря – зростання на 22,8% («мінус» 13,6% відповідно) через ефект низької порівняльної бази березня 2017р. та значне збільшення попиту на енергоресурси в умовах низького температурного режиму для березня місяця (середня температура зовнішнього повітря за березень 2018р. становила «мінус» 2,8°C порівняно з «плюс» 5,3°C у березні 2017р.);

Довідково. За даними ДССУ у березні 2018р. (р/р) виробництво електроенергії на теплових електростанціях зросло у 1,54р. (частка у структурі виробництва електроенергії у березні 2018р. – 39,5%), на гідроелектростанціях – на 27,5% (9,9% відповідно), вітрових – на 7,6% (0,7% відповідно) та сонячних – на 6,8% (0,3% відповідно). В той час, як на атомних електростанціях – зменшення на 6,7% (49,3% відповідно).

Рис. 2. Металургійне виробництво, добувна промисловість, виробництво коксу, продуктів нафтоперероблення та постачання електроенергії, р/р

Джерело. ДССУ

у добувній промисловості – зростання на 3,3% («мінус» 8,8% у березні 2017р.) за рахунок відновлення зростання добування вугілля (на 15,3%, в перше з липня 2017р.) на фоні низької порівняльної бази 2017р. та продовження зростання добування металевих руд (на 3,5%), що спостерігається після більш ніж 1,5-річного падіння, а також збільшення обсягів експорту (у структурі реалізації металевих руд частка експорту становить 50,8%, за оперативними даними ДФС за 3 міс. 2018р. (п/п) експорту гр. 2601 «Руди і концентрати залізни» зріс на 4,5%);

Довідково. За оперативними даними ДФС за 3 міс. 2018р. (п/п) імпорт гр. 2701 «Вугілля кам'яне, березень 2018

«у березні 2018р. (р/р) найбільший позитивний результат у переробній промисловості мало виробництво хімічних речовин та хімічної продукції («плюс» 39,4%)

«у березні 2018р. (р/р) найбільший позитивний внесок у індекс промислового виробництва мало постачання електроенергії – 3 в.п.»

антрацит; брикети, котуни та аналогічні види твердого палива, одержані з кам'яного вугілля» у вартісному виразі збільшився – на 33,5% (у вартісній структурі імпорту частка РФ становила 62,1%, США – 28,9%).

За даними ДССУ станом на 01.04.2018 порівняно з 01.04.2017 запаси вугілля кам'яного були меншими на 8,1%, порівняно з 01.03.2018 – більше на 11,8%.

Починаючи з березня 2017р. статистичні дані по вугледобувним підприємствам, розташованим на неконтрольованій території, зокрема, над "Свердловантрацит", "Ровенькиантрацит" і "Комсомолець Донбасу" є відсутніми у вітчизняній статистиці через втрату контролю над ними з боку групи «ДТЕК».

Джерело. «ДТЕК»

Серед видів промислової діяльності негативна динаміка спостерігалась:

у виробництві харчових продуктів - скорочення на 8% («плюс» 8,1% - у березні 2017р.) внаслідок зменшення виробництва соняшникової олії (на 20,4%, частка у структурі реалізації виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів за 3 міс. 2018р. близько 27,4%, частка експорту – 74,2%) через отримання меншого врожаю соняшника у сільському господарстві (у 2017р. (п/п) скорочення врожаю – на 10,7%), а також виробництва тютюнових виробів (на 34,1%) та м'яса та м'ясних продуктів (на 11,2%), зокрема, м'яса ВРХ та свиней.

Довідково. За даними «Світового банку» середні світові ціни на соняшкову олію у березні 2018р. (р/р) зросли на 0,9%. За оперативними даними ДФС за 2 міс. 2018р. (п/п) експорт гр. 1512 «соняшникова олія» зменшився на 11,8%.

За даними ДССУ за 3 міс. 2018р. частка експорту у структурі виробництва тютюнових виробів становила 46,5%. За оперативними даними ДФС за 3 міс. 2018р. (п/п) експорт гр. 24 «тютюн і промислові заміники тютюну» зменшився на 24,4%.

В той час, як **позитивна ситуація в умовах зростання платоспроможного попиту населення та зовнішнього попиту з урахуванням диверсифікації ринків збуту** спостерігалася у виробництві інших харчових продуктів (зростання на 15,5% у березні 2018р. (р/р)) за рахунок збільшення виробництва какао, шоколаду і цукрових кондитерських виробів (на 25,8%), чаю та кави (на 5,7%), прянощів і приправ (на 1,1%) та інших харчових продуктів не віднесених до інших угруповань (на 14,4%). За 3 міс. 2018р. дані види діяльності у структурі реалізації виробництва харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів займали 13,9%, частка експорту становила 23,1%.

Довідково. За оперативними даними ДФС за 3 міс. 2018р. (р/р) обсяги експорту гр. 1-24 «Продовольчі товари та с/г продукція» скоротився на 4,6%. В той час, як експорт гр. 02 «м'яса та істівні субпродукти» зріс на 21,3% (в першу чергу, м'яса птиці), гр. 18 «какао та продукти з нього» - на 33,4%.

у металургійному виробництві – скорочення на 3,7% («мінус» 1,4% - у березні 2017р), вперше після 8 місяців зростання, в умовах високої статистичної бази порівняння в окремих видах продукції та тимчасового несуттєвого зменшення рівня замовлень з боку будівництва та окремих видів машинобудування внаслідок надто низького температурного режиму для березня місяця. Загалом виробнича ситуація в металургії формувалася в умовах як високих цін на зовнішніх ринках (у березні 2018р. (р/р) середні світові ціни на чорний прокат зросли на 24,1%, за оперативними даними ДФС за 3 міс. 2018р. (р/р) обсяги експорту гр. 72-83 «Метали та вироби з них» зросли на 23%, частка експорту у структурі реалізації продукції металургії за 3 міс. 2018р. – 59,3%), так і внутрішнього попиту – з боку окремих суміжних галузей інвестиційного спрямування. У розрізі металургійного виробництва у березні 2018р. (р/р) зменшення спостерігалось у **металургійному виробництві** – на 2,2% та **виробництві готових металевих виробів** – на 7,8%.

Довідково. За даними «Укрметалургпром» за 3 міс. 2018р. зростання виробництва чавуну (на 7,5% за даними ДССУ) відбулося завдяки стабілізації забезпечення метпідприємств залізородною сировиною та коксом (зокрема, на Маріупольських МК та «Дніпровського» МК), а також введення в експлуатацію доменної печі №3 на МК «Запоріжсталь» після реконструкції.

Починаючи з березня 2017р. статистичні дані по металургійним підприємствам на неконтрольованій території, зокрема ПрАТ "Енакієвський металургійний завод" (включно із його Макіївською філією - ПрАТ "Макіївський металургійний завод"), ПрАТ "Харцизький трубний завод" є відсутніми у вітчизняній статистиці через втрату контролю над ними з боку групи «Метінвест».

Джерело. «Метінвест»

у машинобудуванні – скорочення на 2,8% («плюс» 3,7% - у березні 2018р) вперше після 10 місяців зростання в умовах високої статистичної бази порівняння в окремих підвидах. В той же час продовжували демонструвати зростання **виробництво комп'ютерів, електронної та оптичної продукції** – на 32,3% (за 3 міс. 2018р. частка у структурі реалізації продукції машинобудування 8,2%, частка експорту – 27,1%) та **виробництво автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів** – на 6,6% (частка у структурі реалізації продукції машинобудування 40,1%, частка експорту – 60,5%) в умовах

«у березні 2018р. (р/р) найбільший негативний внесок у виробництві харчових продуктів мало виробництво соняшникової олії та тютюнових виробів»

«у березні 2018р. (р/р) у металургійному виробництві та машинобудуванні, вперше, впродовж тривалого періоду, було зафіксовано зменшення виробництва»

збільшення як внутрішнього попиту на інвестиційну продукцію з боку суміжних галузей (зокрема, оновлення рухомого складу залізниці), так і зовнішнього з урахуванням відкриття за останні 3 р. нових виробництв (за оперативними даними ДФС за 3 міс. 2018р. (п/п) експорт гр. 84-90 «Машини, устаткування та транспорт» зріс на 22,3%, частка експорту у структурі реалізації продукції машинобудування – 49,4%).

Довідково. У 2015-2017рр. такі світові виробники комплектуючих для автомобілів як «Fujikura», «Nexans», «Leonі», «Yazaki», «Prettl» відкрили ряд нових підприємств у різних регіонах на заході країни, основною продукцією яких є електродрозги для автомобілів (за даними ДССУ у березні 2018р. (р/р) виробництво елементів електротехнічних попередньо складених для кіл електричних зросло на 28,1%).

За даними ДССУ у березні 2018р. (р/р) виробництво вагонів вантажних зросло на 34,6%. За даними ПАТ «Укрзалізниця» у І кв. 2018р. обсяг капітальних інвестицій становив 4,1 млрд грн, що в 3,4р. більше аналогічного періоду 2017р.

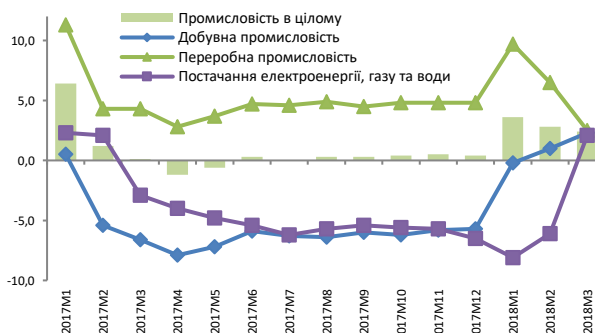
14.02.2018 КМУ затвердив консолідований фінансовий план ПАТ «Укрзалізниця» на 2018р., який передбачає масштабне оновлення основних засобів (збільшення капітальних вкладень у 2,5р). Більшість капітальних інвестицій буде спрямовано на оновлення рухомого складу (придбання нового, модернізацію й капітальний ремонт наявного парку) та підвищенню пропускної здатності вузьких місць в інфраструктурі. Зокрема, планується придбати 30 вантажних тепловозів у лізинг, 60 пасажирських вагонів, оновити 7050 вантажних піввагонів, 100 фітінгових платформ, модернізувати 265 пасажирських вагонів, 153 локомотиви, 100 секцій моторвагонного рухомого складу та близько 10 тис. вантажних вагонів. Джерело. Укрзалізниця

За даними «Укравтопром» у березні 2018р. (р/р) виробництво легкових автомобілів зросло на 21,5%. За даними ДССУ виробництво кузовів для причепів зросло у 1,62р. відповідно, причепів та напівпричепів – на 1,8% відповідно.

За підсумком січня-березня 2018р. (р/р) зростання промислового виробництва становило 2,4% (порівняно з «плюс» 0,1% - за 3 міс. 2017р. та 2,8% - за 2 міс. 2018р. (р/р)) з урахуванням зростання у переробній промисловості – на 2,5% («плюс» 4,3% та «плюс» 6,5% відповідно) та добувній промисловості – на 2,3% («мінус» 6,6% та «плюс» 1% відповідно), а також скорочення виробництва у постачанні електроенергії, газу пари та кондиційованого повітря - на 2,1% («мінус» 2,9% та «мінус» 6,1% відповідно).

Регіональний розріз. У січні-березні 2018р. (р/р) кількість регіонів, які отримали позитивний результат становила – 14 (16 регіонів – за 3 міс. 2017р.). У Донецькій обл., вперше з 2016р., відбулося зростання на 0,8% за рахунок збільшення видобутку вугілля та виробництва коксу. В той час як у Луганській обл. – скорочення на 42%. Основними стримуючими чинниками в даних областях залишаються перманентні бойові дії, транспортні обмеження щодо переміщення вантажів, низька пропускна спроможність транспортної інфраструктури Укрзалізниці, втрата контролю над підприємствами на неконтрольованій території. Найбільш позитивні результати у промисловості зафіксовано у Івано-Франківській та Сумській обл. через збільшення виробництва хімічної продукції та харчових продуктів.

Рис.3. Промисловість у розрізі основних підвидів, %, п/п

Джерело. ДССУ

Рис.4. Промисловість в цілому, Донецька та Луганська області, %, п/п

Джерело. ДССУ

Табл. 2 Індекс промислової продукції (регіональний розріз)

Найбільші темпи зростання				Найбільші темпи падіння			
	3м 2018р.	частка у структурі, 3м 2017р.	внески, в. п.		3м 2018р.	частка у структурі, 3м 2017р.	внески, в. п.
Івано-Франківська	20,0	2,0	0,4	Луганська	-42,0	1,7	-0,7
Сумська	11,9	1,9	0,2	Чернігівська	-6,0	1,1	-0,1
Київська	11,6	4,4	0,5	м. Київ	-3,8	8,7	-0,3
Чернівецька	10,1	0,6	0,1	Рівненська	-3,5	1,6	-0,05
Львівська	8,7	3,6	0,3	Хмельницька	-3,1	1,9	-0,1

Джерело. ДССУ

Очікування. У І півр. 2018р. вирішальну роль у промисловості матиме внутрішній березень 2018

«у січні-березні 2018р. (п/п) порівняно з січнем-лютом 2018р. (п/п), у всіх основних підвидах промисловості спостерігалось зростання»

«у січні-березні 2018р. кількість регіонів, які отримали позитивний результат становила 15 (порівняно з 16 регіонами у січні-лютому 2017р.)»

«у січні-березні 2018р. за оцінками МЕРТ внесок у індекс промислової продукції Донецької обл. становив «плюс» 0,1 в.п. та Луганської - «мінус» 0,7 в.п.»

«у І півр. 2018р. очікується, що зростання індексу промислової продукції буде на рівні 3 [±1]»

інвестиційний попит та сприятлива кон'юнктура на зовнішніх ринках чорних металів. Водночас, **енергетичний комплекс** функціонуватиме в умовах поступової диверсифікації джерел постачання енергетичної сировини. Стримуючими факторами будуть менші обсяги надходження сировини з боку виробників рослинницької продукції (зокрема, соняшнику) на переробку для харчової промисловості, чергове підвищення акцизних ставок на тютюнові вироби.

Ризики. Збільшення витратності виробництва, погіршення зовнішньої кон'юнктури, дефіцит енергетичного вугілля, залізничних вагонів, загострення ситуації на сході країни.